

ՄԷՃՄԱԱՅԸ

ՀԱՎԱՏԻՍ

ՈՒՄՈՒՐՈՒ ՄԻԵԱՍԻՅԷ ՊԵԼԵՏԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ ՎԷ ՄԷՎԱՏԸ ՆԱՖԻԱՅԸ ՍԱՅԻՐԷՅԷ

ՄԻՒԹԱԼԻԳ ԿԱԶԷԹԱ

ՖԵ՛ 30 փարա

ՍԷՆԷ 24 ԻՂԿ ՃԵՍԱԶԻՆ ՈՒՐԸ

1876 ՅՈՒՆ Ս 25 ԺՈՒՍԱ

ՍԱՖՐԱՆԿԱ ՅՈՒՆԻՍ 7 ՆՈՒՍԵՐՈ 1632

ՊՕՍՆԱ ՎԷ ՀԷՐՄԷՔԻ ՎԷ ՃԻՎԱՐԸՆԸՆ ԽԱՐԹԱՍԸ

Թուրքիան ի վրոքս գրծաւն տան շէմալի զարպի է յալէթէրնի հալի պուլունան իշպու քիւչիւք խարթատա Պոսնա վէ Հէրսէք մուհարէպէսի հաւատարմընտա գիքը օլունան մահալ իսիմէրնի պուլուպ, ասաքիւրի շահանէնին հարպճա մուամէլաթըն տահա էյի աննայապիւրէրէր : Իշ պու խարթատա Պոսնա վէ Հէրսէք վիւ լայէթէրնի իլէ Շգօտրա վէ քրիզ ընտ վէ Թունա վէ Սէլանիք վիւ լայէթէրնին, վէ Գարատաղ վէ Սըրպիսթան վէ Մէմլէքէթէյն ի մարէթինին պիւրէր գըմը, քէ զալիք Ալսիթիա մէմալիքինին Թուրքիայա հէմճիվար օլան պա զը գըպմար վէ Ասրիաթիք տէ նիզինին պիւր գըթմար կէօսթէ ըրէմի տիւր : Սօփիա վէ Նիշ շէ հըլէրն արասընտան Ալսարիա օինօրունատաք եարըլաճազ օլան էտիւրնէ տէմիւր Եօլունուն նիհա յէթինտէն 17 սաաթըլը Եօլ ու զազ օլան Սօփիա շէհրի, իշ պու խարթատան սաղ թարափընտա տըր : Եազընլարտա պաղը Պուլ

կար քէօյլիւէրի թարափընտան վուգու պուլան գարըլըլըլըն մահալի օլան թարթարազարճըլը նամ մահալ պու խարթայա տա խիլ տէյիլ իսէ տէ, Սօփիատան ճէնուպի շարգա տօյրու 23 սա աթ մէսաֆէտէ պուլունուր : Խարթատա կէօսթէրնիլէն տիյար լար էքսէրիյա սարպ վէ տաղի տիւր : Սօփիատան պէտ իլէ, Նիշ վէ Եննի բազար վէ Յօթշա ճիւ վարընտան կէչիպ Ալսիթիանին ճարմաղիա էյալէթինին սինօրու իւզէրնտէ քէսային կլաճօյ ճիվա ըննատաք վարան, վէ անտէն ճարմաղիատան կէչիպ Ալսա տաղա ըննին իթալիա շիւպհէսի իլէ պիւր լէշէն պիւր սըրա տաղար վար : Իշպու տաղարըն ճէնուպ թարա փը գայալը գիսէ տէ, չըմալ թա ըափը օրմանըլը վէ օթլազ տըր : Սօփիատան պաշլարը, Նիշ վէ Եննի բազար վէ Վիչկրատ վէ Պոսնասէրայ վէ Թարափըլը վէ Պան Եալուգա նաման շէհըլէրտէն կէ շէրէք Ալսիթիա սինօրու իւզէ ըրնտէ պուլունան Նօվի շէհրինէ

տէք վարան թարիգի ամմ մէզ քիւր սըրա տաղար իլէ պէրապէր կիտէր : Թարիգի մէզքիւր իքի թարափտան տաղար իլէ էօյլէ գաբանմըլ տըր քի, չօգ Եէրլէր տէ տար վէ ուզուն պօղազ կիպի տիւր, չիւնքի Պոսնա վիլայէթին տէն Թուրքիան ի վրոքս գը թասընն պագի գալան գըսմ լարնա անճազ մէզքիւր թարիգ լէ կիտիլի : Թուրքիան պու գըսմ մէզքիւր տաղար սէպէ պինտէն մուամէլաթը ասքէրիյէ իշիւն սարպ Եէրլէրին պիւր տիւր Եննի սարպըլըլը շէրսէքտէ վու գու պուլան գալկալարտան տա մալիւմ տիւր, չիւնքի պիւթիւն էյալէթ տաղի օլտուղունտան ա սըլարըն ազ պիւր մըգտարը իս Եանը թէսիլին էթմէյէ չարշան էն էյի նիզամ ասքէրնին զայրէ թինէ մանի օլապիլի :

Պոսնատա խայր պէլի պաշը շէհրլէր վար : Խըրվաթ տիյարը նըն անաթիւրը օլան Նօվի 2,000 խանէտէն իպարէթ պիւր տէ պէօ յիւք գալէյէ մալիք օլան Պան

Եալուգա պօլ տէմիւր մատէնլէ ըրնէ մալիք պիւր տաղ իւսթիւն տէ, մէվգիսի տէ կայէթ կլազէլ օլուպ, մահալտար պիւր օվա իւ զէրնէ պազան վէ 13,000 խա նէտէն իպարէթ օյարազ, Ովս թրիա իլէ կէնիլ թիճարէթի օլան Պոսնասէրայ, 2,000 խանէտէն ի պարէթ վէ միւթէսարրիֆը օլան Թարափիք Սըրպիսթան հու տուտունա օլուպ շարգտան մէզ քիւր իմարէթէ կիւրէճէք թարիք իւզէրնէ պազան վիտին գալէ սի կիպի մէզքիւր իմարէթէ զարպ տան կիւրէն Եօլ իւզէրնէ պա գան կայէթ մէթին գալէլի իս վօրնէք : Իպար ըրմաղընն պիւր շիւպհէսի իւզէրնտէ օլուպ, 1,500 խանէտէն իպարէթ, մէվգիսի ճի հէթիլլէ մէշհուր, ճէնուպտէն Սըրպիսթանա կիւրէճէք Եօլուն իւզէրնէ պազան, վէ Նիշ, իս քիւպ Շգօտրա վէ Պոսնասէրայ շէհրլէրնէ կէօթիւրէն թարիգ լէրն մէրքէզի օլան Եննի բազար պուլունարըն քէսփէսի Պոսնա շէ հիւրէրի տիւրլէր : Ի վրոքստա օլան էյալէթէրնի անվալի իւզէրնէ թէէսիւր էթմիլ օլան պէօյիւք մուհարէպէլէրէ Եքսէրիյա սէյ ըանկեաճ օլմուշ օլան Գասսօվա օվսար Եննի բազարտան պիւր գաչ սաաթըլը Եօլ ուզազ, իպար ըր մաղընն օպիւր թարափընտա տըր : Իշպու օվա իւզէրնտէ պիւրնի Սիւլթան Մուրատ 1389տա Սըրպ լար իլէ Պօշնաղլարը Եննտի, վէ իքինճի Սուլթան Մուրատ Եննէ մէզքիւր օվտա իւշ կիւնլիւք պիւր մուհարէպէտէն սօնրա, 1448 տէ նէսինտէ Թուրքիա իւզէրնէ հիւճմ էթմիլ օլան Մաճարլարը Եննտի :

Սըրպիսթան Պոսնա իլէ Թու նա վիլայէթէրնի արասընտա պու լունտուղունտան, Հէրսէք մէսէ լէսինտէ պէօյիւք թէէսիւրի օլա պիւր : Իշպու իմարէթին կիւզէլ օրմանլարը, պօլ սուլու, չօգ չա յըրլարը վէ մահալտար թարա լարը օլտուղունտան, ասըլարա քէնտի սինօրունտան տըլարը մու

51
Վիլիս Դէս

հիմնաթ կէօնտէրէակիր: Ասա-
քերի շահանէյէ, իգթիգա էթ-
տիյի հալտէ, Սըրպիսթանա կիր-
մէք, իհթիմալէն ճէնուպտան,
եանի իպար ըրմաղընըն վատի-
սինտէ Եէնի բազար ճիվարընտան
վէ Մօրավա ըրմաղընըն վատի-
սինտէ Նիշ ճիվարընտան միւմ-
քիւն օլապիլի: Սըրպիսթանըն
էն մէթին գալէսի թունա նէհրի
Կէզէրինտէ 5,000 խանէտէն իպա-
ւէթ օլան Պէլկրատ գալէսի տիր:

Գարատաղ իմարէթի ուֆագ
վէ տաղի տիր: Էհալիսի 130,000
քիշի գատար տիր: Թուլթ վէ
զէյթին վէ պատէմ վէ ինճիւր վէ
շէֆթալի վէ սայիր մէյլէ ալաճ-
լարը պուրատա հուսուլէ կէյիր:
Պաշլըն մահապուլ ժըսըպուղ-
տայը, բաթաթէս վէ թիւթիւն
տիր: Չիւրաթ ճէնուգ կէրի
գալմը իսէ տէ, տաղարտա վէ
տաղար արասընտա իշէնիւր էն
ճիւզի թօրթագ խալի պրազը-
մաղ: Միւմքիւնի մէթիւպէ պա-
լըգըրըգ տալիս օլուր: Պիւթիւն
տիյարտա իքի իւշ Եիւզ գատար
քէօյ վար տիր:

Գարատաղ իլէ տէնիգ սըրա-
սընտա դարպտան Սիւթիւրիյա
միւթապիլիգ օլան տար վէ արա-
զի իւզէրինտէ պուլունան Գաթ-
թարօ շէհրի Գարատաղըլլարըն
թիճարէթ մահալի տիր: Գա-
րատաղըն Շգօրատան պաշլընպ
ֆօթկօրիյատան վէ իսիւր շտէն կէ-
րէրէք Նիգշիքէտէք վարան էյի
պիր Եօլու վար: Ասաքերի շահա-
նէնիւն, իգթիգա էթտիյի հալտէ,
Գարատաղա կիրէճէյի Եօլ պու-
տուր: Գարատաղ պէյիլին մա-
գարըն հիւքիւմէթի օլան Չէթ-
թին քիւշիւք պիր քէօյ տիր:

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Ս Ր Ր Պ Ի Ա

Սըրպիս թէսմիլէ օլունան տի-
յարըն գատար սէքէնէսի սլալը-
նա թրախիպըլար խիլէր: Բօմա
իմքէրաթօրլուգունուն պաշլան-
ղընըլարտա Բօմալըլար մէքքիւր
տիյարըն գալթ իլլէտիլէր: Տէօր-
տիւնճիւ վէ պէշինճի ասըրլարտա
Հուշար: Օսթրօկօթլար վէ սաիր
պգվամը վահշիլէ մէզպուր տիյար
իւզէրինէ հիւճմ էթտիլէր: Տիյա-
լը մէզպուր ալթընճը տէհրին
նըսֆընտան Եէտինճի տէհրին իպ-
թիտաընա գատար Բում իմքէ-
րաթօրլուգուն թահթը իտարէսին
տէ գալտը: Եէտինճի տէհրին իպ-
թիտաըլընտա Սիւր տէնիլէն
գալիլէ մէքքիւր մէմէքէթի բա-
յիմալ էլլէտի: Սիւր գալիլէսի
Պահրը Հաղէլ իլէ Տօն նէհրի ա-
րասընտա սաքին պիր վահշիլ գա-
լիլէ օլուպ, Բունա նէհրի գը-
յըլընա 200 սէնէ գատար գալթ
էյլէտի: 640 թարիխնտէ Սըրպ-

լար Սիւր գալիլէսին գարշը
խեան, վէ Բումլարըն Հեւալիտա
նամ իմքէրաթօրլու իլէ ագա իյ-
լէտիլէր: Հեւալիտա Սըրպիւրա
Քրիսթիյանըլը թալիմ էյլէտի,
վէ օլ տիյարըն գալթ էյլէսինէր
տէյու ճիւրա միւսաատէ պու-
յուրտու: Օլ վագըլթտան պէրու
տիյարը մէզպուր Սըրպիւրըն իս-
մի իլէ Սըրպիս թէսմիլէ օլուն-
տու: Օնունճու տէհրտէ Պուլ-
կարըն Սըրպիւրըն գալթ էյլէտի-
լէր իսէ տէ, 1018 թարիխնտէ
տիյարըն մէզպուր թէքրար Բում
իմքէրաթօրլուգունուն գալթընա
կէշտի: Սիւթիւն Պօթիւրալ նամ
Սըրպիւրըն էլլէտի 1043 թարի-
խնտէ միւսթագիլ պիր իմարէթ
իհտա էյլէտի: Միւշարիլէյի
օլու Միւսայիլ քէնտինի գրալ
թէսմիլէ էյլէտի, վէ օնուն պու-
լիւվանը Բափա թարաֆընտան
թանլըլար Սըրպիւրըն էն մէհուր
հիւքմտարը Սիւթիւն Տիւշան օլ-
տու: Պու հիւքմտար ճարլըգ Եա-
նի իմքէրաթօրլուգ թահընը իք-
սա էթտի, վէ 1336 տան 1356 յա
տէք հիւքիւմէթ սիւրտու: Հիւ-
քմտարը միւշարիլէյի սայքի
պիր թիւն Մակեդոնիյալը, Սընա-
վուտըլու, Պուլկարիսթանը վէ
շէմալի Եունանիսթանը գալթը
իտարէսինէ կէշիլիւ, մէմալէքին
ուսուլը թալիմ ու թէքալիլէսինի,
նիզամաթը վէ սէնաթլարընը
իպահ վէ իքմալ էյլէտի: 1389
թարիխնտէ Սըրպիւրըն Ա. Լա-
զար գրալը Գօսօլօ օվասընտա Ա.
Սուլթան Մուրատտան Եէնիլիսի:
Բ. Սուլթան Մուհամմա մէմէ-
քէթի մէզպուրէյի պիւնթիւն
պիր թիւնէ գալթը իտարէսինէ
կէշիլիւ, 1459 թարիխնտէ օնու
թիւրքիս իլէ պիրլէյթիլարի: Ֆա-
գաթ Պէլկրատ գալէսի 1521 թա-
րիխնտէք Սըրպիւրըն միւթթէ-
ֆիգի օլան Մահարըլըն գալ-
թընտա գալտը:

Մէքքիւր թարիխտէ Սուլթան
Մուրատ օլ գալէյի տալի ալտը,
վէ պու մուհարէպէլէրտէ 20,000
գատար Սըրպ Եէսիր օլու, պիր
չօգլարը տալի Մահարիսթանա
հիճրէթ էթտիլէր: Օնտան սօնրա
Սըրպիս պիր գալ Եիւզ սէնէ
թիւրք բաշարըն թահթը իտա-
րէսինտէ գալտը: 1718տէ, Սիւ-
թիւս վէ թուրքիս մուհարէպէ-
սինտէն սօնրա, Սիւթիւրիւրըն
Պէլկրատը վէ շէմալի Սըրպիւրըն
պէյիւր գըսմընը գալթ իլլէտի-
լէր: Ֆագաթ 1739 տա մէքքիւր
մահալլէր Եէնէ թիւրքիլէրն գալ-
թընա կէշտիլէր, վէ Եէնիշէրիլէր
Սըրպիւրըն պաշլընա չօգ ֆէլա-
քէթ կէթիլտիլէր: Նիհայէթ 1805
թարիխնտէ Սըրպիւրըն Գարա Եօր-
կի նամ պիր քէյիլիլէրն թահթը
գօմանտարընտ Թուրքիյա
գարշը իսեան էթտիլէր, վէ 1805
տէ թուրքիս սուլթանը Գարա

Եօրկիլի Սըրպիս պէյի թանըտը:
1312 տէ Պուգրէշ սուլթունտան
սօնրա Բուսիս վէ Ֆրանսա Սըր-
պիւրը Եիւզ իսթիւնէ թէքք էթ-
տիլէր, վէ 1813տէ թիւրքիլէր թէք-
րար մէքքիւր տիյարըն գալթ իյ-
լէտիլէր: Ֆագաթ 1815տէ Սըրպ-
լար Միւշ Օպրէնօվիլին թահթը
գօմանտարընտ թէքրար իսեան
էտիպ 1816տա պիր գալ տէֆա
թիւրքիլէրէ գալէպէ էթտիլէրտէն
սօնրա իսթիլգալիլէթ գաղանսը-
լար: Միւշ Օպրէնօվիլ 1817 տէ
հօքրտար, Եանի պէյ ինթիսապ
օլունուպ, օնուն պէյիլի Սուլ-
թան թարաֆընտան թանըլտը:
1839տա Միւշ իսթիլգա էթմէյէ
մէհպուր օլուպ, Եէրինէ օլու
Միւսայիլ պէյ կէշտի: Միւսայիլ
պէյ տալի 1842տէ ալ իտիլիպ,
Գարա Եօրկիլին օլու Ալէքսան-
տըր օնուն Եէրինէ կէշտի: Ալէք-
սանար պէյ իրիմ մուհարէպէսի
էսնաընտա թիւրքիլէրէ սօսթ օլ-
տուգունտան, 1856 սէնէսի Բա-
րիկ ահմադէսի իլէ Սըրպիս Եիւ-
րօքա տէվլէթիլէրին հիւսայէսի
թահթընտա վագ օլունտու: Ֆա-
գաթ օլ Եսնալէրտէ Ալէքսանտը
պէյ թիւրքիլէրտէն Եարտըմ իս-
թիլէրի իլիւն Սըրպիւրա մէն-
ֆուր օլուպ, 1858տէ պէյիլէրտէն
ալ Օլունտու, վէ օլ վագըլթ 80
Եաշընտա օլան սապըգ պէյ Մի-
ւշ 1860տա վէֆաթ էթտի, վէ
Միւսայիլ իքինճի տէֆա օլարագ
Սըրպիւրա պէյ օլու: 1867 տէ
Միւսայիլ պէյ Պէլկրատ գալէսին-
տէն Օսմանը ասաքիլին պօշա-
տըլմար իլէ գալէնին Սըրպիւրա
թէսիլմ օլունմարըն հիւքիւմէթի
սէնիլէտէն իսթիլտա էթտի, վէ
օնուն պու իսթիտար գալուլ օ-
լունտու: Միւսայիլ պէյ 1868 տէ
գաթ Օլունտու, վէ օնուն Եէրի-
նէ Եէկէնի բընա Միւս Սըրպի-
ւրա պէյ ինթիսապ օլունտու:
Միւսըն պէյիլի վէ օնուն սիւ-
սիլէսինին հուգուգու իրսիլէսի
հիւքիւմէթի սէնիլէ թարաֆըն-
տան թանըլտը: Բընա Միւս
1854տէ Եաշ շէհրինտէ սօղմուշ,
Բարիկաթ թէքալիլէ օլուն վէ 1872
տէ հատար պիւլուղէ վագ օլուն
տուր:

(Պաշլէյի Եարըն)

Սըրպիս թան օրտուսունուն սէր
գօմանտան թանին օլունան Բուս
ճէնէրալը, ճէնէրալ Չէրնայէֆին
թէքթիլ ու թանղիմ իթիլ օլ-
տուգու հարալ իրանթարընտան
պիր արալըգ ուֆագ թէքթիլ մա-
նօլլարար մէյտանէ կէրի իսէ-
տէ, ասաքիլի շահանէնին քէմա-
լի գուլթիլ վէ հարաքեթիլ գալ-
լամանէ սայէսինտէ իրինճի գաֆ-
լէտէ պէյիլէք հիւճիւմտէ մէզ-
քիւր բիւնթանըն մանօվրալար
Սըրպ ասաքիլին շաշըլթար:

Ճէնէրալ մուսայիլէյի ասա-
քիլի շահանէնին միգատար մէվ-
ճուտինտէն բէքտէ էյիճէ մալիւ-
մաթը օլմամալը իմիլ քի, Բօտ-
կօվիլատան Նիշէ գատար 120,000
տէն թէհալուգ ասաքիլի միւն-
թաղամէի Օսմանիլէնին հուտուտ
մէքքիւրէտէ պօյտան պօյա մէվ-
ճուտ պուլունտուգու հալտէ,
քէնտուսինին 42000 ասաքիլի ի-
լէ ճէսարէթ իտուպ, իւշ գօլա
թաղ սիմ իտէրէք հիւճուլ իթմէ-
յէ գալըլըն:

Միլլէթի իսլամիլէնին թէվա-
րիլի հարապիլէսինին միւթալթա ի-
տէնիլէրէ մալիւլ տուր քի, Եք-
սէրիս վուգու պուլուն օլան մու-
հարէպէլէրտէ, էյէրիլ ասաքիլի
օրտուտա ֆիլինէքար վէ Եախօտ
տիւլմէնէ սաթըլմըշ, վէ քիւրա-
լալանմըշ գօմանտալար օլմուշ ի-
սէ, իսլամլարըն ինրա իթտիլէ-
րի մանօվրա Եալընըգ պիր նէվի
տիր քի, տիւլմէն պիլլէ պիլմէսէ
մուլթաղա տուգաղա տիւլէր:

Ասաքիլի իսլամիլէ (պաշը
պօղուգ օլունգալարը սըրատա)
կէլէն տիւլմէնին իւզէրինէ ասա-
հիւճուլ իթմէյէ. զիրա, էյէրիլ
հիւճուլ իտէր իսէ տիւլման գա-
շար վէ օրտու տալի մագաստը-
նա վարամագ, լաքին հիւճիւմ
թիմէյիպ տէ, իւրքէր գօրգար
կիպի բէյ տէր բէյ կէրի կէրի
շէքիլի իսէ, տիւլմէն օրտուտու
գալիլ վէ ճէսարէթիլ գըքաս ի-
տէրէք, Եիւրիւտիւքէ Եիւրիւր,
մէյտան ալտըգճա իլլէրէր:

Իլթէ ասաքիլի Օսմանիլէ
տիւլմէնի պու Եօլտա ալլաթը-
տան սօնղրա քէնտի մէվգիսինէ
վէ աղընա տիւլիւրիւր տիւլիւր-
մէզ նակէհան էթրաֆընալը վէ
կիւզէլէն ապըգա իթտիլէրտէն
սօնղրա, նէֆէս ալտըրմագօղըն
տիւլմէնի քեմալիլէն բէրիլան վէ
իսլիլիճէ թէլէֆ իտէր:

Ճէնէրալ Չէրնայէֆի, կալի-
պա տահա ասաքիլի Օսմանիլէնին
բարարասըն թէնաԵիւշ պուլուն-
մամըշ օլմար տըր:

Ասաքիլի իսլամիլէ, Բուս վէ
Սըրպ ասաքիլի տէյիլ տիր. վէ
պուլունուն պէյիլէ օլմար տա կէ-
շէն բազար իրթէսի կիւնիւ ալ
չօգ անլամըշ օլուն:

Ճէնէրալ Չէրնայէֆին կէօղիւ,
Գըրըմ մուհարէպէսինտէ Ճէզա-
յիլ զուալլարնտան մահա գօրգ-
մուշ օլունղու կիպի, Եաղընլար-
տա տա ասաքիլի Օսմանիլէտէն,
մուլթաղա Եօսիւ բաթլաԵաճաղը
շիւպհէտէն պալիս տէյիլ տիր:

Ասաքիլի շահանէնին ուսուլի
թահաֆիլիլէտէ պուլունմարը-
լիլ Սըրպ ասաքիլինին հիւճուլ է-
տիպ տէ Նիշ էթրաֆլարընա գա-
տար իլլէլմէյէ վէ իլլէլտիլքէն,
հաթտա Պուլկար քէյիլլէրինէ
պիր գալ պին թիւֆէնք տաղըթ-
մագլըղա մէյտան վէրմէսի, միւ-

ճէրբէտ Օսմանլը մանսփրասը օլուպ, Սըրպլըլար վէ գօմանտանլարը պունու պիլմէնէրէք Նիշին էթրաֆընա կէլիպ տէ էհալի Պուկարա սիլաճ տալըլըրր տալըլմաղ, Նիշի քեամիլէն զալլթ իթտիք տէյի էվրօբանըն հէր թարաֆընա, վէ հաթտա տէր սաատէթին պազը սէֆարէթինէ թէլէկրաֆնամէլէր սէվգ օլունլունմուշ իսէ տէ, պունլար տուզաղ իշինտէ պունունտուգլարըր ֆէհմ իտէմէյիպ մէսէրրէթ իթմէքտէ իքէն, ասաքիլի շահանէ օրտուսունուն իքի միւնգասամ գօլու պիլի սաղտան վէ տիկէրի սօլտան պունլարը սըգըլտըրարագ հէր վէհլիլէ շաշըրթմիլլար վէ պու եիւզտէն տէ պիլ իսայլ թէլէֆաթ օլմուշ իսէ տէ, արգա թարաֆլարը պաշըպօղուդ ասաքիլի թէրթիպի կիպի ասպըգա իտուպ գըսըլլաղ իտիլէմէտիլի ճիհէթլէ, ֆիրար իտուպ պիլ թէքըրար հիւճում իթմէյէ մէյտան պունլարըլմիշ տիր:

Պիր գաշ կիւնէ գատար, ասաքիլի մունթաղամէի շահանէ իլէ, պաշը պօղուդ ասաքիլի իսլամիլէ, վէ չէրսէքէնիլն մէյտան մուհարէպէյէ վարապիլէնէքլէրի վէ պու սուրէթլէ ասաքիլի մէհմուանըն միգտարի 320,000 ի թէհմուլուղ իտէնէյի ճիհէթլէ, արթըգ օլ վաղըր տիւլմէնէ հիլ նէֆէս ալտըրմաւարագ կիւզէնէ պիր տէրս վիրիլէնէյի մէհմուլ ուգալիտէն տիր:

ՄԻԹԵՍԱՅԻԹ

Մուսթաֆա ֆաղը բաշա մէր հումուն մախտուսի տէվլէթու Օսման պէյ էֆէնտի հաղըթլէրի էօհտէսինէ բուլպէի սամիլ վիւզարաթ պուլլուլմուշ տուր:

Տէրսատէթ էհալիսի, մէյտանը հարպտէն հէր ան հափաթիսաթը թէլէկրաֆիլէյէ պիլա թէհամիլլա պէքլէմէքտէ իքէն, իքի կիւնտէն պէրու պու պապտէ հիլ պիր թէլէկրաֆ զուհուրա կէլմէտիլի, ֆիլ հաղըգա միյտէ պունանտըրմաղսա տա, թաաճիւպ օլունապիլլըր եա: Զիրա ուֆագ թէֆէք, պէյիւք քիւլիւք, հէր նէ սուրէթտէ օլուր իսէ օլուն, իճրա օլունմաղտա պունունան մանսփրաի ասաքիլիին հափաթիսի շու արալըգ սըգճա սըգճա վէ հիլ օլմաղսա կիւնտէ պիր իքի տէֆա թէլիպէթտէ նէշը օլապիլմէյի քիէհալիին մէրաղը թէպիլն, վէ պու եիւզտէն քէսպի մալիւմաթ իթմիշ օլուն: Լաքին սաքիլի իթթիլաղ օլունտուգճա հէր քէս թապիլի մէրաղ իտէր քի, աճապա նէ վար, նէլէր օլմուշ:

Պինսէն ալէյի, մէմուլ իտէրիլ քի, վաթանէրէլէր էհալիի շու իսապէլէրտէն մահրում իտիլ:

մէյերէք, հափաթիսաթը հարպիլէ նէշը օլունմաղլըլա պաշլար, վէ պիր ան էվլէլ տէ տիւլմէնին բէրիլան հալէ կիրիֆթար օլմաթը հափաթիսի իլէ պէրապէր «արթըգ պիլգ տէրսիլիլի պաղգ թէրպիլէ օլտուգ, մէրհամէթ իտին տէ պիլի աղտա էսէն» տէյու Սըրպ էշըրէսաթընըն սիւնաղ թէլէկրաֆիլէլ վիրուտ իտէր:

Տիւն աղշամքի լէվանթ Հէրալտ կաղէթապընըն պէհանընա կէօրէ, ինկիլթէրա, ֆրանսա վէ իթալեա պէ ինիտէ պատէլ մէշ վէրէթ, իճապ իթտիլի թագտիր տէ շարգա ասաքիլի չըգարըլմասընա գարար վէրիլմիշ վէ սէվգ օլունաճաղ ասաքիլիին պիր իսայլիլի Պրինսիլի իսքլէնսինէ նաղլ իտէնէյի մուգարար պունունմուշ իսէ տէ, էունանիսթանըն Գօրֆու աստաթընտա պունունան պիր գըլլատէ 335,000 գատար պաշգաճա վէ իհթիսաթ ասաքիլիին իգամէթ իտէպիլէնէյի տէրէնէտէ էպիլիլի մէղըրիլէնին թաամիր վէ մուստէնէ իտիլմէսի զըմնտա ինկիլթէրա տէվլէթի թարաֆընտան հաթթա ճէնէրալ սիւ կառնէ վօլըլէյ ճէղիլէյի մէղըրիլէյէ կէօնտէրիլմիշ տիր:

Սլատրիա տէվլէթինին Պէլլըրատտա ասաքիլի թէպաասընըն մուհաֆաղաթ զըմնտա շէհրի մէղպուր բիշկեհահինէ իքի գըլթա վաթու սէֆինէսինին իւշ պէշ կիւնէ գատար կէօնտէրէնէյի իլէ թունա սէվահիլինտէ պունունան հուտուտիլի պիր գաթ տահա թահթը մուհաֆաղաթ յալընաճաղը վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆնամէտէն անյաշըլմիշ տուր:

Էվրօբա իլէ մուխապէրէտէ պունունան թէլէկրաֆ իսպիլէրին քեաֆֆէսի, մուհարէպէի հաղըրէնին հըղմէթինէ ֆէգաթ, թաաթին իտիլմիշ օլմաղլա, էվրօբա իւզէրինտէն թէլէկրաֆ ալընըպ վէրիլմէյէնէյինի վէ հէր հանկը թաճիլ թէլէկրաֆնամէսի օլուր իսէ եա Չէշմէ վէ եալսոտ Օտէսանըն թահթ-իւլ-պահր թալիլի իլէ սէվգ օլունապիլէնէյի միւպէյին բօսթա վէ թէլէկրաֆ իսանէ թարաֆընտան պէհան իտիլմիշ տիր:

Պիր թագըմը, տիւն սապահքի չըգան ղաղէթալարըն միւնտէրիճաթը, վէ գուսուրի տէ սօգաղ վէ պալըգ բաղար հափաթիսաթը իլէ մէմու օլարագ, տիւն աղշամ իսպիլ թիւքճէ պիր իսպիլ զուհուրա կէլտի, վէ օրտուկեհասան հէնուղ թէլէկրաֆլար կէլմիշ կիպի օրթալըղը վէլլէլէյէ վէրտի:

Հալ պու քի Շէմսին ուսուլի միլ էլ գատիմ պիր քէրրէ իւլպէնին բարասընը բէշինէն վէրմիշ

պունունտու: Զօգ ատամլար մէրաղ էտիպ ալտը, վէ ալանլար օգուտուգճա քէսպի հիտտէթ էթտի ամմա, անճաղ պու եօլտա իւլպէլէր չըգարապիլէնէյի տէրքեար օլտուղու հալտէ, պունա հիտտէթ էթմէմէլի տէ եալընըլ թէլէսիլի էթմէլ տիր:

Վալիսէ սուլթան հաղըթլէրինին ճանֆէսճիսի, թուսիկ սանտալըն էֆէնտիլէ, մէհտի իւլեաի սալթանաթը սէնիլէ ճանիպի ալիսինտէն միւնէվհէրու պիր էնֆիլէ գուլթուսու իհսան պուլլուլմուշ տուր:

Սլինստան վարիտ օլան պիր թէլէկրաֆնամէ մէպիլնէ կէօրէ, յուլիսին տէօրտիւնէի կիւնի վուգու պունան շիտտէթու հարէքթի արղտէն, թէքմիլ մէմալիլի էունանիլէ միւնէսիլ, վէ պու եիւզտէն Նէմէ գարիլէսի քեալմիլէն իսարապ օլմուշ տուր:

Մէսարիֆաթը հարպիլէի հաղըրէյէ մէտար օլմաղ իւզրէ, մէմալիլի շահանէ էյալէթլէրի նին հէր թարաֆընտա քիւշատ օլունան իյանէ տէֆթէրլէրի քէմալի սիւրաթլէ իմգալանմաղտա օլտուղու հապէրլէր բէյ տէր բէյ վիրուտ էթմէքտէ տիր:

Պապը Սլինին պու պապտէ վաղը օլան գարարը մուհիպինէ իյանէ տէֆթէրլէրինտէն մէյտանա կէլէնէք հասըլաթըն իլա նիհայէ պէքլէտիլմէքտէ վէ մուլաթթաղ իթմէքսիլիլն, պէ հէր հաֆթա հէր նէ թէրաքըլմ իտէրսէ, հաֆթա պէ հաֆթա Տէրսաա տէթէ տալիլէյի ումուրու ասաքիլէնին իյանէ գօմիսիօնունա կէօնտէրիլէնէք տիր:

Իշպու իյանէ, մահալ վաթան ուզըրունա հէր վէհլ իլէ ֆէտաքեարըգ իտէն ասաքիլիին մէսալիֆաթընա մէտար օլանաղը ճիհէթլէ, պու միլքտէ վաթանտալ վէ իսուսուսու իլէ իսլամ օլանլալըն քեաֆֆէսի քէնտի բէյ ուիլթիտարլէրինէ կէօրէ մէղըրիլ իյանէյէ հիսսէմէնտ օլուրլար:

Իշպու իյանէնին պաշ թարաֆլարընա, եալըլար, պէյիւք պէօյիւք գօնաղլար, չիֆթիլիլէր, վէ աղալարա մալիլ վէ միլթէսարըրֆ օլան զէվաթ, եօլունճա պիր սիֆթաճ էթտիլի հալտէ, հէր քէս պունլարա պաղարագ, կիւնտէ 7-8 զրուշ գաղանապիլէն պիր համալ պիլէ, հիլ օլմաղսա պիր ատէտ մէհիտիլէնին քէմալի մէմունիլէթլէ վէրէնէյինէ շիւպհէ եօգ տուր:

Պու կիւն սէլամըղ ալայընըն թօրիսանէ ճամիսինտէ օլանաղը մուգարար օլուպ, նամաղտէն սօնրա, զաթը հաղըթիլի բատիլ շահի, թօրիսանէյի ամիրէնին թօրլար տէրօղիթօսու տալիլէսի:

նի թէշիֆ վէ պաղը թօրլարըն մանզուրու շահանէյէ թագտիմ օլունաճաղը իշիտիլմիշ տիր:

Կաղէթամըղտա պունտան պէօյլէ միւհիմ մէմէքթէթ բէսիմլէրի իլէ պունլարըն հիքեայէի ճօղրաֆիլէրի արա սըրա տէրճ վէ եարընտան պէտէն Ֆիլիպէ շէհրինին բէսմի նէշը իտիլէնէյի նի պէհան իտէրիլ:

ՍԱՐԱՖԻՅԷ

ԷՍՀՄ ՓԻԵԼԹԷ

Կալաթա 25 Յունիս

50/0 էսհամը ումուլիլէ	
Տիւն աղշամ	44-27
Պու սապահ	44-23
Սաաթ Յտէ	44-23
Բուլլիլի թիմուր եօլու ֆր.	34-
1863 իսթիգրաղը	78-
1865 »	79-
1869 »	73-
1872 »	-
1873 »	74-
Թրամվայ	1 -40
Բըբօր	-
Հաղինէ թահլիլի	-
Պանգ օթթօման	-
Գրէտի ժէնէրալ	-
Պանգ տը գուրթաթ	-
Սօսիլէթի ժէնէրալ	2 -40
Ստամպուլ պանգասը	3-
Գրէտի օթթօման	2-
Լապրիու	66-50

ԳՆՊԳԻՍ

Լօնտրա	-
Բարիս	-
Վիէննա	-

ԻԻԹԱՐ

Մէհմալլը Հափաթիս, բաղար վէ եօրթու կիւնլէրինտէն մաատէ հէր կիւն սաաթ պէշ պէշպուլուգտա նէշը օլունուր, պիր նիւսիսէսինին ֆիլաթը 30 փարա տուր:

Սպօնէ պէտէլի սէնէվի բէշի նէն պիր լիւր վէ ալթը այլըղը իւշ ատէտ սիմ մէհիտիլէ տիր:

Իմգասըլ մէքթուպ գապուլ օլունմաղ, վէ իրալ օլունաճաղ միւմիլ մէքթուպլէր, Միւնլիլիֆին իսմինէ կէօնտէրիլմէսի բէհա օլունուր:

Իլանաթըն պէհէր սաթըրըն ֆիլաթը պիր տէֆա իշիլն 2 զուղուշ տուր, վէ պիր տէֆատան զիյատէ օլմաղ իճապ էթտիլի սուլթէթտէ, զիյատէնէ էհվէն օլապիլիլ:

Կաղէթանըն ճիսմինէ վտղ օլունաճաղ իլանաթ իշուն պաշգաճա բաղարըլ օլունուր:

Մէարիֆ վէ մէնաֆիլի միլիլէյէ այլիտ իլանաթ մէհմանէն տէրճ իտիլիլ:

Կաղէթանըն մահալի իտարէսի, Ստամպուլտա Սուլթան հտմամը ճիվարընտա թաշ մէքթէպ սօգաղընտա 40 նումէրօլու Պալոնան մաթպասը տուր:

